

Rita

Skjernøyposten

ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME

Nr. 3. Sommer - høst 2012 44. årg.

Bok om Ryvingen

Rita Dyrstad har nylig gitt ut boka om Ryvingen fyr. Her er noen av hennes tanker om boka og dens tilblivelse.

Rita forteller at ideen om Ryvingenboka har ligget der helt siden hun skrev en særoppgave om Ryvingen fyrstasjon i 2000. Hun gikk da på gymnas for voksne på studieretningsfag, hvor en av oppgavene i pensum var å skrive særoppgave. Norsklæreren ga henne lov å skrive om Ryvingen fyr, og å samle stedsnavn på øya Ryvingen. Så det var der det startet.

Det å samle bilder og stoff om Ryvingen har vært spennende, interessant, lærerikt og det har vært mye arbeid, kan hun fortelle. «Spennende å møte alle de menneskene som har jobbet og bodd på fyret», sier Rita.

«Fyrhistorie har vært et glemt kapittel i vår lokale historie, men begynner en å interessere seg for den, er den utrolig spennende og lærerik», sier Rita. Hun tenker at det er viktig for kommende

generasjoner å lese om hva som skjedde på Ryvingen fyr. De unge som nå vokser opp, kan med denne boka få svar på spørsmål som:

Forts. neste side

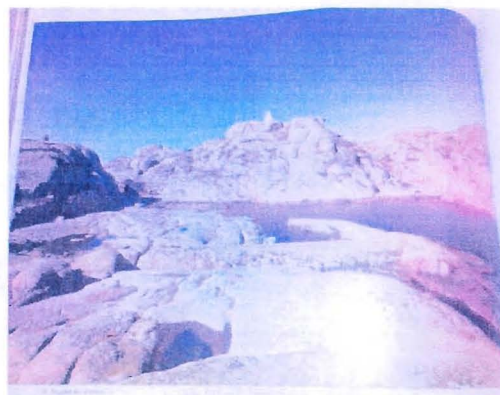
Hvorfor de bygget fyret, hvem som jobbet der, hvordan det var å vokse opp, og være barn på "en forblåst" holme.

«Det å få gitt ut boka føles jo helt fantastisk godt», sier Rita. I boka til Rita er fyrhistorien samlet fra det første fyrlys i 1867 frem til i dag 2012. Mellom disse permene er det intervjuer, stedsnavn, gamle og nye bilder som formidler stedet og livet der.

Kai-Wilhelm Nessler sine fantastiske fargebilder løfter hele boka. Han er en dyktig fotograf som har fanget de kjente motivene der ute med originale vinkler. Og da Rita spurte ham om å være med på dette prosjektet sa han ja. «Da ble jeg veldig, veldig glad»

forteller Rita. «Og da fyrdirektøren på Lindesnes fyrmuseum Jo van der Eynden "fant" pengestøtte til prosjektet, gikk vi gang», sier en engasjert Rita.

Bilder fra boken

Erik Omland har designet boka. Så med et godt samarbeid ble boka en realitet i år 2012.

1000 eksemplarer er trykket opp, og det er ikke planer om og trykke fler. Dette forteller en engasjert, takknemlig og inderlig «fyr-elsker» Rita Dyrstad, som har all grunn til å være stolt av sin ferske og praktfulle bok.

Så ønsker du boka, er det "løp og kjøp", da salget har gått unna. Boka egner seg som en flott julegave eller gave generelt, og blir aldri umoderne!!

Rita ble intervjuet av Hanne

Skjernøyposten

-ORGAN FOR SKJERNØYFOLK UTE OG HJEMME -

Sigurd Aalvik, redaktør, tlf. 38 26 86 11
I redaksjonen:
Evert Knutsen, tlf. 38 26 86 86
Janne Knutsen, kasserer, mob. 915 49 971
Rita Dyrstad, mob. 415 56 866
Hanne Arntsen, mob. 971 82 482

Skjernøy, 4516 Mandal.

Bankgirokonto: 7877. 06. 62604

Internettadresse til Skjernøyposten er:
www.skjernoyposten.no

E-postadresse: post@skjernoyposten.no

E-post vedr. abonnement:
abonnement@skjernoyposten.no

Adresseforandringer meldes til Evert Knutsen
Skjernøyveien 254, 4516 Mandal. Tlf. 38 26 86
86 / 416 68949 eller **E-post vedr.**
adresseendringer: adresse@skjernoyposten.no

Kontakt USA: Morgan Hansen
Box 549, Annandale N.J.
08801 USA
Cell phone: 908-693-7626
Mail: mrmorganh@hotmail.com

Abonnementpris pr. år kr 150,- USA, \$ 20

En god fangst med kilenot.

lokalt er temmelig begrenset, så her har det skjedd store forandringer på et noen tiår. Rekeprisene har vært meget høye i sommer, noe som blant annet skyldes liten tilgang. Drivstoffutgiftene ved reketråling er meget høye, og fangstene begrenset, så for fiskerne har sommersesongen vært moderat.

Det øvrige yrkesfisket har vært preget av svært dårlige priser, noe som blant annet skyldes økonomisituasjonen i Europa. Distribusjonsfirmaet Skagerakfisk sendte i sommer ut anmodning til fiskerne om ikke å fiske etter mindre torsk, lyr og sei, da omsetningen på eksportmarkedene var svært vanskelig. Fiskeprisene var på enkelte arter har vært nede i en krone per kg. Forhåpentligvis bedre dette seg ut over høsten.

Krabbene som er en populær sommermat, var i starten av sommeren av dårlig kvalitet, men har bedret seg betraktelig. Mange fiskere, både hobby- og yrkesfiskere klager over teinetap på grunn av at uvedkommende har vært på ferde.

Svært positivt er det for oss som ferdes mye på sjøen å registrere at mange familier med små barn stadig oftere er på fisketur, det er en flott aktivitet i vår fantastiske skjærgård.

Snart står hummerfisket for døren, med stor aktivitet i skjærgården rundt Skjernøy. Hummerbestanden ser ut til å være i vekst om enn ikke så stor, så vi håper at alle fiskere får "se an" i år også.

Evert Knutsen

Fiskenytt

Vi har bak oss en vår og sommer hvor fisket har vært varierende. For de som ennå har initiativ til å sette ut kilenot etter laks har fangstene vært til dels meget bra. Fisketiden er nå så kort at man skal ha litt flaks med været om det skal bli brukbart resultat. I underkant av 10 kilenøter har vært i vannet i området rundt Skjernøy.

Makrellen har så absolutt vært til stede i våre farvann, og de fleste har vel fått det de trenger til eget bruk og vel så det. Det meste har vært mindre fisk, og når forholdene har vært de rette har det ikke vært langt mellom stimene. En yrkesfisker ra øya har drevet makrellfiske i sommer. Mengden makrell som kan omsettes

Skjernøy kapell

Høsten nærmer seg, og med den, aktiviteter på kapellet. Siden forrige Skjernøypost har vi hatt Skjernøydagen 4. aug. (Blir omtalt på side 6) Vi var kjempefornøyde med dagen – fint vær, akkurat passe varmt, med mye folk og alt gikk veldig greit.

Må bare takke alle som stiller opp og er med for å arrangere. Det er et stort arbeid som ligger bak. Så takk til hver enkelt som gjorde dagen slik den ble med det fine resultatet.

Søndag 9. sept. var det konsert med tittelen ”Gud på Sørlandet – en musikalsk reise”. Det var en musikalsk reise om det religiøse liv på Sørlandet før og nå. Elisabeth Lindland og Jens Olai Justvik sto for sangen. Reidar Skaaland sto for musikken, og Pål Repstad kåserte og bandt det hele sammen. Det var en flott kveld med mye sang og musikk, fra vekkelssanger til salmer av Svein Ellingsen.

Søndag 16. sept. var det samlingsfest for hele familien. Store og små møtte fulltallig opp. Alf Tore Gundersen ledet og hadde et bra opplegg med konkurranse. Reidar Hågan Walvick holdt en engasjert andakt for store og små. Søskenene Gundersen - Anette og Alfred spilte og Hanna Puntervold sang akkompagnert av Lotte Aalvik på piano. God bevertning og god stemning. En fin ettermiddag.

I høst får vi også besøk av Inge Flaas. Han tar for seg 3 kvelder om Apostelgjerningene. Først onsdag var 12. sept. (del 3) del 4 - 17. okt. og del 5 - 14. nov. Del 1 og 2 av apostelgjerningene har han hatt tidligere på kapellet.

Det blir Skalldyrfest 19. okt. da blir Helga Marie De Presno med.

Også i år lager vi til julemesse som blir lørdag 24. nov.

Litt for en hver smak håper vi – velkommen skal dere være.

Å. Aa.

Skjernøy barnekor (SKB) vil gjerne invitere til prosjekt ”familiekor”

Det er et prosjekt som en har lyst til å prøve dette året 2012 / 2013 som et alternativ til det vanlige SBK.

Her er det mulighet for å synge på tvers av generasjonene.....barn, foreldre, besteforeldre.....alle er velkomne.

Barn under skolealder kan også være med, men da i følge med en voksen.

Vi skal delta på familiegudstjeneste søndag 11. nov. og skal i forkant av dette øve mandag 22. okt. og 5. nov. Begge ganger fra kl 17.30 og til kl 19.00.

Vi håper på at mange har lyst til å være med å synge sammen med oss.....vi har også tenkt å bruke noe til dramatisering i dette familiekoret, så hvis noen har spesielle evner/interesser innenfor dette feltet, så er det bare å melde seg.

Av praktiske hensyn vil vi gjerne vite hvor mange som kan tenke seg å være med på prosjektet i forbindelse med familiegudstjenesten 11. nov. og vil derfor be dere om påmelding til en av oss i koret før 1. okt. Vi tar også gjerne innspill i fht. våre nye ideer!

Kontakt:

Synnøve Puntervold 48 89 60 12 (e-post: synnove.puntervold@mandal.kommune.no)

Kjell Gauksås 99 73 75 68 (e-post: kjell.gauksaas@mandal.kommune.no)

Lotte Aalvik 92 23 29 01 (e-post: loaalvik@online.no)

Portrettet

Møte med Irene Sveaas, en fin sommerdag på Rosnes - Skjernøy.

Fikk et tips om at en kvinne ved navn Irene Sveaas, tidligere sommergjest her i mange år, født 16/3-1942, hadde leid seg inn i huset ytterst på Bårdsbekken – Rosnes.

Ved å høre navnet Sveaas, fikk jeg straks tanker om historiene jeg som barn hadde hørt om de to spennende Rosnesdamene, søstrene Granvilde og Alma Knutsen. Og nå skulle jeg møte Irene, barnebarnet til Granvilde.

Irene hadde dekket et koselig kaffebord ute i hagen til oss, og jeg ba henne fortelle om sin bestemor og sine barne- og ungdomsår her ute på Rosnes. Irene forteller med iver i stemmen: ”Granvilde var en kvinne som var født og oppvokst på Rosnes. Hun kom til verden i 1891, og var nummer 4 av 6 søsken. Da hun var i 20-årene reiste hun til

Drammen hvor hun hadde fått seg jobb som husholderske for en enkemannen i 70 årene, ved navn Anders Sveaas. Sveaas var en rik foretningsmann. Og Granvilde var en vakker kvinne. Så etter en tid fridde Sveaas til Granvilde, og de giftet seg og fikk en sønn som de kalte Anders, navnet etter faren. Men dessverre så døde faren da Anders kun var 3 år. Anders Sveaas (Irenes bestefar) ga i sin tid en god slump penger til Skjernøy kapell.

Granvilde hadde god kontakt med sin søster Alma på Rosnes. Og da Anders ble voksen og gift, tok han alltid med seg Irene og hennes søsken på sommerferie dit. Han elsket å være der, og det ville han bringe videre til sin familie. Irene får stjerner i blikket når hun tenker tilbake på de gode stundene hos Alma. For det var slik at når de andre reiste hjem til Østlandet, fikk Irene være igjen hos Alma, og det var veldig hyggelig og spennende. Alma var barnløs. ”Vi lo veldig mye i sammen”, sier Irene.

”Alma var født i 1880, hun var en spesiell dame! Da hun var ung reiste hun over til Amerika, tjente penger, og kom hjem og bygde det store huset på Rosnes, helt alene, tenk det! Huset er det hvor Ester og Normann Vågsvoll nå bor. Og dette var virkelig et stort hus på 1930-tallet. Full kjeller, og 2.etg på 70 kvadratmeter hver. 8 rom + kjøkken + bad og altan”. Irene sier videre ”Du kan tro det var en flott hage, med hvite steinlagte stier som slynget seg inn over i den store hagen, og rundt hagen var det et flott smijernsgjerde på over 2 meter. Ja, gjerdet er en historie for seg. For da Alma hadde bygd ferdig huset, var byggekassa tom, og smijernsgjerdet rundt sin eiendom det, skulle hun ha! Så dermed reiste hun igjen over til Amerika, tjente sine penger, og kom vel hjem og fullførte sitt prosjekt. Jeg var ofte med og hjalp henne i hagen. Og tang og brennmaneter bar jeg mye av, og la dem under bærbuskene hennes. Alma bygde dette store huset med tanke på at familien hennes kunne samles her hvor det var god plass. Alma døde i 1969”.

Du var barn og ungdom her på 1950-60 tallet, var det en fin tid?

”Det å få være hos Alma her på Skjernøy, var helt fantastisk. Jeg opplevde så mye. Ble godt kjent med ungdom på min alder. Vi tok palltorsk. Vi lå på løa. Vi svømte over til Krambua med penger i plastpose og handlet. Og hver morgen når Alma ringte med klokken var det ut for å bade i sjøen, og så inn til frokost. Frokosten besto mye av syltetøy på brødsnivene, men syltetøyet var rene vinen, og humøret steg for hver brødsniv, og det ble en fin og humørfylt dag..

Husker godt tåkeluren på Ryvingen fyr, og fiskeskøytene med sine dunk, dunk-lyder ...

De dro tidlig, tidlig. Jeg hadde soverom ut mot Våa, så det var deilig å ligge der og se og høre på alt som foregikk”.

Forts. neste side

Og nå er du tilbake igjen på Rosnes?

”Ja, å, det er deilig! Så heldig for meg at jeg så at dette deilige stedet var til leie, og dukkestuen står der fremdeles, den jeg lekte i som barn! Og jeg har truffet så mange kjente og hyggelige mennesker. Så godt å få møte gleden av Skjernøy igjen, er så heldig og takknemlig”.

Du har jo hatt et spennende liv fra du som ungdom reiste ut, både til England og Amerika?

”Ja, det har jeg, og kunne fortelle mye om det. Men akkurat nå er det fint å kjenne tilbake på den gode følelsen det er å ha sine røtter her på Skjernøy”, sier Irene med et godt smil rundt munnen. Som i dag bor på Blommenholm – Bærum - Oslo og deler livet sitt med Per. Irene har to sønner og to barnebarn.

Jeg sier tusen, tusen takk for en hyggelig stund, med en hyggelig og spennende dame!

Rita

Åpning av lekeplassen 1. juli 2012

Et drømmested for barna som måtte finne veien ut hit!

En sånn fin lekeplass ved strandkanten med grønn og stor fotballbane og sandvolleyballbane like ved,

og benker til de voksne, skal man lete lenge etter. Få fritidsarealer kan måle seg med det vi har fått her på Skjernøya! Takket være ildsjeler som Ingrid Ilebekk og en stor dugnadsgjeng, stod lekeplassen klar for åpning 1.juli denne sommeren.

Nytt klatrestativ, ”fuglerede-ronse” og nymalte benker, for å nevne noe, ble innviet med stor fest og fint besøk fra byen. En noe utradisjonell ”snorklipping” ble utført av Even Sagebakken som måtte til med øks og hogga snora i to: Dermed åpen! Han

Even Sagebakken med øksa klar for hogg.

trakk i sin tale fram Skjernøya som et godt eksempel for hvordan lekeplassene burde være rundt omkring i kommunene. Både turister og turgåere er også velkomne til å bruke den nye lekeplassen sammen med barna sine når de er her ute.

Dette er solide apparater bygd og satt opp etter forskriftene. De skal tåle vær og vind, og barnas lek i mange, mange år. Så opp og ut alle barn! Dere er utrolig privilegert som får vokse opp med en slik flott plass. Igjen takk til de som står bak prosjektet.

Forts. neste side

Bak fra venstre: Reidar Walvick, Kjetil Skistad, Ole Henrik Dyrstad, Jonathan Aalvik, Ruben Walvick, Torje(?), Johannes Strømberg, Julian Aulin Bøe, Jonathan Steen, Håvard Wathne, Andreas Strømberg, Alfred Gundersen, Arian Gundersen, Karl Otto Aanensen, Even Syvertsen, Jan Ludvig Ilebekk, Eivind Wathne, Herman Rudaitis, Sara Walvick, Ludvig Ilebekk, Lars Bentsen, Didrik Aanensen, Simon Skistad, Benjamin Ilebekk, Morten Svindland.

Bilde til høyre viser bordet som var dekket med kaffe og kaker.

Skjernøydagen

Det er fullt rundt loppebordene, lopper var det mange av.

Skjernøydagen i år var lørdag 4. august. Og som det pleier var det en flott sommerdag. I år var det Ungdomsforeningen og Kapellet som sto for arrangementet. Vi tror ikke det har vært så mye folk til stede som i år når Skjernøydagen har blitt arrangert.

Bilene var parkert på begge sider av veien. Her fra Kapellbakken.

Forts. neste side

Det var som bildene viser stu fullt.

Og resultatet ble også godt. Ca. 155 000 netto som er nesten opp mot rekordåret 2008 da det kom inn i overkant av 160 000.

Parkering av biler har vært et problem, og det var ikke noe mindre i år. Det sto biler parkert på begge sider av veiene. Noen steder var det så trangt at en større bil som brannbil og lignende ville ha problemer med å komme seg fram. Heldigvis ble det ikke uttrykking de to – tre timene arrangementet varte.

Det var innkommet rekordmange lopper. Bordene sto fulle, mange ble solgt, men det var veldig mange igjen. Når dagen var over ble en konteiner fylt til randen.

Det var mye glass og steintøy som gikk i konteineren sammen med møbler og mye annet.

Det var utlodning med to trekninger, og det var fine gevinster. Det var auksjon som varte i nesten to timer. Auksjonarius var Tor Anders Puntervold, og han hadde fått med seg Gjert Kristiansen, som er antikvitets ekspert, til å velge ut det som skulle auksjoneres bort. For barn var det krabbefiske og en "dra båt-konkurranse" (en slags flåte som ble dratt over bukta). Det ble solgt Skjernøykalender for 2013 og Skjernøypostkort.

Det var satt opp mattelt og det var mye på menyen. Det var selvkokt fiskesuppe, grillet laks, reker, pølser m.m. I andre telt ble det solgt vafler og lapper med kaffe. All mat ble utsolgt.

Olsokfeiring – Dyrstad Skolehus-dagen

Søndag 29.juli ble kursen satt mot Dyrstad Skolehus. Sol og varme var på historielagets side, og ca. 130 store og små hadde funnet veien til det koselige skolehuset.

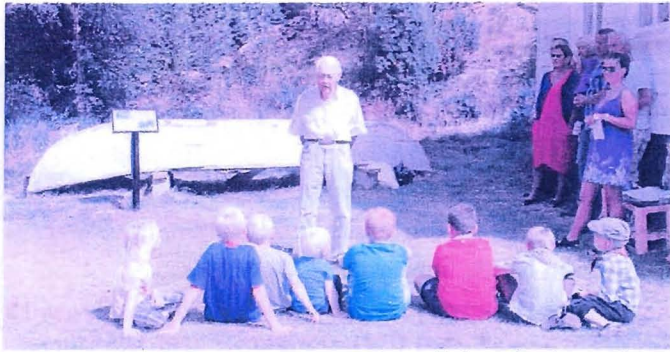
På oppslagene på tavlene en tid før den store dagen ble det oppfordret til å kle seg i klær fra "gamle dager". Flere hadde tatt oppfordringen, og kledd seg i kjoler, sjal, knebukser, skjorter og mamelukker brukt av unge og gamle i tidligere tider.

Leder i Historielaget, Knut, ønsket velkommen, og fortalte litt om hva historielaget driver med.

Hans Møller foretok deretter avduking av rosjekta fra 2.verdenskrig som nå er plassert ved skolehuset. Den spreke 90-åringen Møller fortalte om den tøffe overfarten fra Aberdeen i februar 1945 og opprettelsen av radiostasjonen "Lola" på Mønnesland.

Forts. neste side

Som man kan se, var det en lydhør forsamling som lyttet til det han hadde å si.

Etter Møllers foredrag informerte Rita om dagens program, og så kunne vi kose oss med kaffe, kaker, vafler, pølser og andre forfriskninger.

For de yngre var det leker; pilkast, ballkast på boks, melkespannholding m.m.

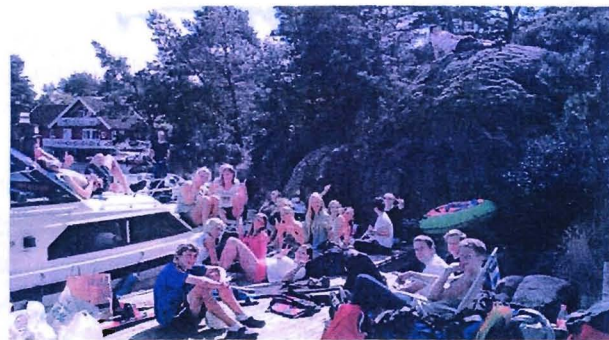
På tradisjonelt vis stod Magnhild Brovig for utlodningen, og hun hadde selv strikket masse flotte gevinster. Det var også anledning til å kjøpe boka "Skolefortellinger fra Skjernøy", Historielagets penn og nøkkelring med lys, samt innbundne garnkuler. Vi har hørt at historielaget var veldig fornøyd med den gode oppslutningen om Skolehus-dagen.

Janne

Tur til Rivenes

34 ungdommer fra Skjernøy ungdomsgruppe var helgen fra 24. til 26. august på tur til Rivenes. Været var fint fredag og søndag, men noe regn på lørdag. Turen gikk som vanlig fra Skjernøy med båter, som også er et av høydepunktene med turen. Vi viser noen bilder fra turen.

Mandal historielag på tur til Skjernøy

Lørdag 25. august møtte 22 personer fra Mandal Historielag med formann Jan Tage Olsen i spissen på parkeringsplassen i Skjernøysund. Vertskapet, Skjernøy Historielag, stilte med 3 styremedlemmer.

Første stopp var den gamle bebyggelsen i Skjernøysund. Undertegnede fortalte om det kongelige gjestgiveri, som er oppført i begynnelsen av 1600-tallet, og ellers om livet i Skjernøysund slik jeg husket det fra min barndom. Videre ble det fortalt om de to fortøyningsringene som kom på plass i Elsesbukta i 1829, hvor for øvrig ett av de gamle skipsvrakene ligger. I min barndom ble disse ringene brukt til å slå mot fjellet med når folk ønsket å komme over til øya før broa kom i 1964. Jeg kan aldri huske at de fastboende kapprodde for å hente folk, men de fleste kom over.

Turen gikk videre langs Sundsveien til Dyrstad skole. Underveis ble det fortalt om Skutebakken, Kokusbrønnen, Løytnantens have og den gamle losstien som fører til Grotevarden.

I Kirkevika lå båtene fortøyd når folk var til kirke ved Kapellhelleren under Kapittelheia. Her skal det visstnok ha vært en form for kirkegård i eldre tider.

Det var deretter omvisning på skolehuset, som er oppført i 1877, og som var den første skole på øya. Skolen ble nedlagt i 1927, da var veiene på Skjernøy ferdige, og alle skulle gå på felles skole på Farestad.

Kaffe og nistepakke kom etter hvert fram, og undertegnede fortalte om eldre tider da Skjernøysund var et naturlig knutepunkt for skyss, overnatting og servering. Det sies at det i sin tid var 4 forretninger her, og det var hus på begge sider av sundet.

Vi kan lese at kong Håkon Håkonsen i 1225 lå i Skjernøysund og ventet på bedre seilvind, og i 1526 var det et slag i Skjernøysund mellom handelsmenn, sjørøvere og fastboende.

Videre ble det fortalt om Grotevarden betydning for vakthold blant annet under 7-årskrigen 1807-1814, og om signalsystemene i eldre tider.

Otto Lehne orienterte om de 3 skipsvrak som er funnet i Skjernøysund-området, hvor de ligger og hvor gamle de er. Otto, som er med i Mandal Dykkerklubb, har selv vært med og funnet alle vrakene. Formann Jan Tage Olsen ønsker nærmere samarbeid med vårt historielag til bl.a. felles turer. Vi er også hjertelig velkomne til alle møtene i Mandal Historielag, som holdes i Tidemannsgården.

Jan Tage Olsen overrakte Otto og undertegnede hver sin bok, som vil gå inn i historielagets bibliotek.

For Skjernøy Historielag

Knut B. Knutsen

Dette fant vi på internett. <http://www.skjernol.com/>

Litt om oss...

Bryggerene er Atle, Erik, Ronny og Esben. Vi holder til på Skjernøy, en liten øy med ca. 300 fastboende utenfor Mandal i Vest Agder. Vi kjøpte et komplett bryggeri fra Petit Agentur som kan brygge ca. 25 liter ferdig øl av gangen. Det har vist seg at dette er i minste laget og planen er å bygge et bryggeri som har en kapasitet på ca. 100 liter. Frem til vi får vårt nye bryggeri på plass bruker vi enkelte ganger malt ekstrakt i tillegg til basis brygget og vi får dermed laget brygg på ca. 50 liter av gangen. Ulempen med dette er at ekstrakten setter litt mye preg på brygget så alle brygg får litt av den samme smaken. Utgangspunktet er det definitivt best å droppe ekstrakten, men skal en lage en vanlig pilsner så går det greit å spe på med litt ekstrakt for å øke volumet litt. Noen ganger teller jo antall liter også. :)

Ellers er vi snart klar til å flytte inn i nye lokaler, noe som kommer til å bli veldig greit.

Logoen var som brukes på alle våre flasker.

Tilbake til forsidene

Skjernøl 2008 E-mail: post@skjernol.com

Nye infotavler på Skjernøy

Mange vil sikkert ha lagt merke til at flere nye infotavler er satt opp i løpet av sommeren, og historielaget har planer på gang om flere.

Rosjekta fra 2.verdenskrig:

Rosjekta som Hans Møller hadde med i forbindelse med opprettelsen av "Lola" radiostasjon på Mønnesland i februar 1945 er plassert ved Dyrstad skole. Hans Møller foretok avduking av rosjekta olsok.

Forts. neste side

Farestad-vraket:

Det er satt opp tavle i gården på Nedre Farestad ved ankeret som ble gitt som gave fra Norsk Sjøfartsmuseum i 1981. Ankeret er fra det hollandske fløyteskipet "De Christian", som forliste ved Sandøy 12.okt. 1745.

Liksteinen på Øvre Berge:

Tavlen er plassert ved steinen, ca. 50 meter fra hovedveien, til venstre for veien opp til Terje Berge/Oddvar Jenssen.

Når folk fra Farestad-området på slutten av 1800-tallet skulle bringe sine døde til kirkegården i Mandal, satte de kisten på denne steinen for å hvile etter en strabasjøs tur opp Helligdalen.

Skipsforlis på Oddskjærene:

Ved sjømerket (varden) på Odd er det nå tavle som forteller om AmMerMar-forliset 27.desember 1946.

Norges sydligste hytte:

Ved sjømerket på Odd er det murer etter Norges sydligste hytte. Her er det satt opp tavle med bilde av hytta slik den så ut i 1918. Den brant dessverre senere ned.

For Skjernøy Historielag
Knut B. Knutsen

Løse sauer på Skjernøy

Møte på Grendehuset torsdag 26. juli kl. 18.00.

Møteleder: Ivar Kristiansen, Referent: Sidsel Hjemdal. Fremmøtte: 32 personer.

Ivar Kristiansen orienterte om bakgrunn for møte. På årsmøte i Skjernøy vel 2012 ble det holdt avstemning og der var det flertall for at sauene på øya må gjerdes inne.

Skjernøy vel ville ikke ta videre initiativ og derfor hadde Ivar Kristiansen innkalt til dette møte.

Advokat Henrik Lund orienterte litt om rettigheter, og ønske om å ha sauer på øya, men at det kunne være i ordnede forhold. Det beste ville være om øyas saueholdere kunne gå med på en frivillig løsning om inngjerding, ellers må saken videre til jordskifteretten.

Det ble gitt ordet til de fremmøtte og det ble bl. annet hevdet fra en saueeier at tilflytterne må innordne seg. Fra gammelt av het det at huseierne må gjerde seg inne. Dette mente han var en gammel hevd.

- Ivar K. – svarte med å si at mange har bodd lenger på øya enn saueeierne, tidene har forandret seg. I dag er sauehold en hobby, ikke en næring. Folk kjøper planter og pynter rundt husene, lekeplassen er full av sauelort, og at saueeierne får støtte til gjerde.
- Det ble stilt spørsmål om det fantes noen lignede saker ellers i landet, og Adv. Henrik Lund refererte fra en sak i Valdres hvor saueeierne måtte gi seg.
- Sigurd Aalvik sa at på gårdmøte i Valvika hadde de blitt enige om å gjerde inn sauene, og at han kjente til sak fra Loshavn i Farsund hvor saueeierne måtte gi seg.

Det ble litt ordveksling frem og tilbake og en saueeier vil ikke at de skal miste rettighetene til å ha de lause, mens det da ble svart at det er for galt at 5 personer skal trakassere ca. 400 andre på øya.

Håpet der og da om en minnelig ordning ble det ikke noe av og det ble avtalt at det skulle settes ned en arbeidsgruppe som skulle jobbe videre med saken.

Saueeierne som ikke var til stede på møte skal kontaktes med spørsmål om frivillighet. Hvis ikke går saken til jordskifteretten.

Adv. Henrik Lund skriver et brev til saueeierne hvor svarfrist settes. Hvis negativt svar forbereder han sak for jordskifteretten.

Det ble lagt ut en bok hvor folk som ville være med å støtte saken, da dette ville koste noe, skrev seg på. Det er mulig for folk som ikke var til stede å kontakte Ivar Kristiansen hvis de vil være med å støtte saken.

Arbeidsgruppe ble nedsatt og følgende skal jobbe videre: Ivar Kristiansen, Kjell Grøsfjeld og Sidsel Hjemdal, sekr.

Møte hevet kl. 18.50. Sidsel Hjemdal, ref.

Vi blar i arkivet

Vi er fremdeles i nr. 2 1977. Nå er det snakk om regulering av Farestadområdene, så det vil bli store forandringer i løpet av 10 – 15 år. Det siktes da til iverksettelse av reguleringsplanen for Farestadområdene som ble vedtatt for noen år tilbake.

Forts. neste side

Innstillingen fra teknisk etat i Mandal lyder på at klargjøring av byggearealene på Tregde og Farestad skal skje forholdsmessig snart, men bygningstakten skal være lav, med 4 -5 nye hus pr. år slik at for Farestads vedkommende skal være fullt utbygd i 1990 med ca. 70 nye hus.

Vann skal føres fra Dybovannet til Tregde og Skjernøy. Men dette blir dyrt. Bare vei, vann og kloakk vil komme på ca. kr 50.000, i tillegg kommer tomteprisene og andre utgifter før en overhodet kan begynne å bygge. På hvilke betingelser den gamle bebyggelsen kan kople seg til dette, er ennå ikke kjent.

Og så kan en spørre: Er vi tjent med en slik konsentrert bebyggelse? Miljøet vil bli noe helt annet, og øya vil ikke bli som før. Vi er ikke imot utvikling og har alltid gått inn for at de med tilknytning til øya skal få bygge der. Men dette blir tross alt en annen dimensjon. Den 31. mai skal det være et orienteringsmøte med grunneiere og interesserte, så får vi se hvordan stemningen er blant disse.

Etter mange år uten flaggstang ved Dyrstad skolehus, vaier atter flagget der på ny flaggstang. Et fint syn med det norske flagget mellom gran og bjørk 17. mai. Ellers er det kommet ny pipe og ovn i den gamle skolestua. Så til 100 års-jubileumet skal ingen fryse. Skolehuset kan feire sitt 100 års jubileum i år, og i den forbindelse vil det bli samling ved skolehuset søndag 31. juli kl 14.00.

Arbeidsbestemmelser 1870

Må overholdes av personalet.

- I Gudsfrukt, renslighet og punktlighet er forutsetninger for en ordentlig forretning.
- II Personalet behøver nå bare være til stede på hverdager mellom kl. 6 om morgenen og 6 om ettersiddagen. Søndagen tjener til kirkegang. Hver morgen er det et kort sabbatsmøte på kontoret.
- III Det vedtas at enhver yter overtidarbeid dersom forretningsgangen krever det.
- IV Funksjonærer med den høyeste tjenestestader er ansvarlig for kontorets renhold. Alle læregutter og juniorer melder sig hos han 10 minutter før bønnens og står til disposisjon også etter kontortidens slutt.
- V Enkel påkledding er foretrukket. Personalet må ikke opptre i lyse skinnenslede farver og må bare bruke orientlige strøper, kalosjer og frakker må ingen ha på sig på kontoret, idet personalet har en øvn til disposisjon. Undtatt når det er dårlig vær, er halsskjørt og hatten tillatt. Dessuten anbefales personalet om vinteren å bringe med 2 kilo kull pr. dag pr. person.
- VI Det er forbudt å snakke i kontortiden. En funksjonær som røker sigarer, nyter alkohol i enhver form, besøker biljardsalonger og politiske lokaler, gir foreledning til å trekke hans sære, sinnelag, renskaffethet og redelighet i tvil.
- VII Det er tillatt å innta føde mellom kl. 11.30 og 12.00. Men arbeidet må ikke oppstilles av den grunn.
- VIII Kundene og medlemmene av bedriftsledelsen må møtes med ærbødighet og baskjedehet.
- IX Hvert medlem av personalet har plikt til å sørge for bevaring av sin helse. I sykdomstilfelle innstilles lønnsutbetaling. Det anbefales derfor på det sterkeste at enhver av sin lønn legger en pen sum til side for slike sykdomstilfeller og også for de gamle dager for at han ikke faller almenheten til byrde når han ikke lenger kan arbeide eller hans arbeidskraft er svekket.

Klipp fra Skjernøyposten nr. 2.- 1977. Det kan tenkes at dette ikke ville godtas på en arbeidsplass i dag.

100 år siden Johan Reimoth Pedersen forliste med bark "Inga" av Mandal

Hvor Nordhavet bruser for vestlige vinder
og havet slår skummende bølger mot land.
I sydlige Norge en ø vill I finde,
der er det hjem hvor min vugge har stått.
Der, som barn, har jeg leget,
og tidlig jeg lærte at ro
min båt på de brusende bølger
som omgav min Fædrene ø.

Johan Reimoth Pedersen skrev "Stjernøguttens sang" ca. 1895 om bord i "Sophie & Nicoline" i Laguna Bay, ikke lenge før hun forliste. Alle ble reddet etter dette forliset.

Reimoth vokste opp på Nordheim, Dyrstad, sammen med 3 søstre og 3 brødre. (Hermine, Bolette, Betsy, Torvald, Kristian og Martin.) Reimoth var eldst av brødrene. Han giftet seg med Amalie Dalane fra Spangereid. Hun ville ikke bo på Skjernøy, så de kjøpte hus i Mandal. Her ble barna født; Peder, Ragnhild, Alf, Leif, Olaf og Nils. Reimoth Pedersen Dyrstad ble sjømann, som så mange unge menn fra Skjernøy, og var skipper på bark "Inga" av Mandal, hvor han var medeier sammen med J.A. Leschbrandt og Kristian Pedersen, da denne forliste vinteren 1912 i samme område som "Sophie & Nicoline".

"Inga" var på vei fra Liverpool til Sør-Amerika.

Reimoth hadde med seg datteren Ragnhild, som var forlovet med 2.styrmann Petter Pettersen fra Toftenes, og sønnen Alf, som var jungmann om bord.

Ragnhild og forloveden skulle kjøpe utstyr i utlandet, og gifte seg når "Inga" etter endt reis kom hjem til Norge.

Uker og måneder gikk uten livstegn fra "Inga". Reimoth, Alf, det unge paret og resten av besetningen fant sin grav på det store ukjente hav.

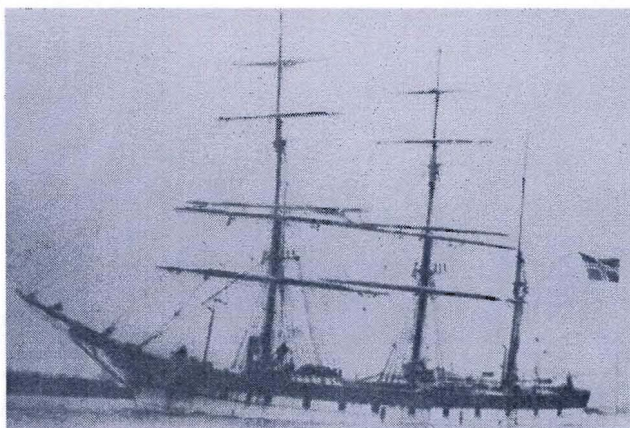
Ingen vrakrester, ingen ting ble funnet.

De aller fleste om bord var hjemmehørende i Mandal.

En fortvilet hustru og mor går hjemme på Sanden.

Presten kommer med det sørgelige budskapet, og Amalie sier at "han annet sted kan gå med slike budskap. Det er ikke sant, de kommer nok. Det er nok en misforståelse."

Skjebnen ble for hard, hun døde i 1917, 56 år gammel. Det ble sagt at hun døde av sorg. Hun og Reimoth hadde tidligere mistet to sønner, Peder som druknet ved Nua, og Leif som druknet da han falt fra bramråa på bark "Atlantik".

Bark "Inga"

Kunstlotteri

**Skjernøy Kapell
KUNSTLOTTERI 2012**

GEVINSTER

William R. Glad, olje/lerret	kr 15.000
Jakob Brostrup, litografi	kr 3.500
Trygve Larsen, kniv	kr 2.000
Peder Austrud, fotografi	kr 1.500
Mari Serensen, akvarell	kr 1.500
Thor Ivar Hansen, akvarell	kr 1.500
Henrik Høyland, akvarell	kr 1.500
Øystein Vetnes Johannessen, fotografi	kr 1.500
Øystein Ramstad, fotografi/lerret	kr 3.000
Machara Shigehito (Japan/Paris), litografi	kr 1.000
Alekt, akvarell	kr 500
Olav Torgersen, oljekrittegning	kr 3.000
TOTALBELOP	kr 34.500

**Kr. 50,-
pr lodd**

Tilført solgt 2.400 lodd

Trekning
24 november

Vinnerne vil bli
kontaktet umiddel-
bart etter trekning

Nå er historiens første kunstlotteri på Skjernøya i gang. Siste frist for å kjøpe lodd er 24. november. Trekning på julemessa på kapellet samme dag.

Lotteriet kan gi 120.000,- kroner i inntekt til nedbetaling av gjelda på kapellet. Sjansen for å vinne er større enn i Lotto, kun kr. 50,- pr lodd.

Det er 12 kunstverk, med en samlet verdi på 34.000,- kroner.

Alle kunstverkene er gitt som gave. Flere av bildene har motiv fra vårt distrikt, og mange av kunstnerne har tilknytning til øya.

Ta godt i mot loddselgerne, og takk til deg som kjøper lodd.

Dersom du ikke får besøk av loddselgere og ønsker å kjøpe, ta kontakt på telefon 38 26 86 11.

Under viser vi to av bildene som blir loddet ut.

Hilsen innsamlingskomiteen for utbygginga.

Øystein Ramstad fotografi/lerret

Henrik Høyland akvarell

Smånytt fra øya

Båtlivet i Sommer

Båtlivet har i sommer vært preget av mye dårlig vær, særlig i helgene, så aktiviteten har vært mindre enn normalt. Men når været har slått til har det vært full fers, med mye båter på de ytterste holmer og skjær. St. Hans-aften på Nordfjorden pleier å være et fantastisk skue, med båter i alle varianter, og mye liv. I år var

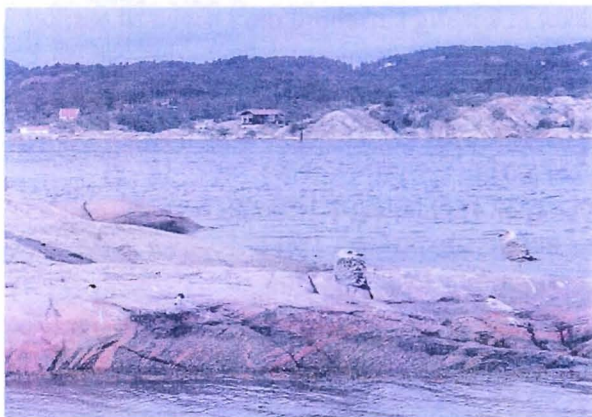
det ikke mer aktivitet enn på en vanlig sommerkveld på grunn av kaldt og surt vær.

Skjernøy Historielag

inviterer alle interesserte til historisk kveld på Grendehuset, onsdag 17.oktober kl. 1900. Else Helene Larsen fra Flekkerøy vil kåsere om temaet Kystkvinner på Agder. Rita Dyrstad vil kåsere om Ryvingen.

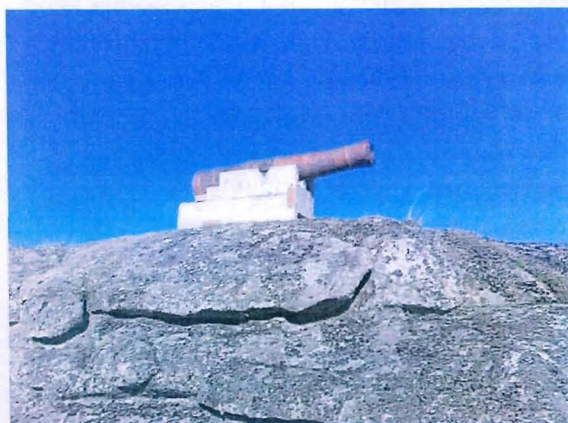
Kansellert sydentur

Lørdag 15.september så vi disse tre ternene som ikke ble med siste avgang til sydlige breddegrader.

De oppholdt seg på "Fladeskjær" i Bergekilen, sammen med to havmåke-/stormmåkeunger. Litt lenger utover, ved Hellersøy, så vi en tjeld, som heller ikke rakk avgangen.

Kanonen på Dyrstad

Kanonen har fått nytt understell (lavett). Den er laget av eikeplanker og er svært lik de som var opprinnelig for den type kanoner. Det ble gitt støtte fra fylkeskonservatoren.

Bekjempelse av villmink

Det ble i fjor satt i gang et omfattende prosjekt i offentlig regi for å fjerne villmink fra flere øyer, blant annet Ryvingen. Det ble benyttet spesialtrent hund til jakten. Om dette er årsaken til at bestanden ser ut til å være svært redusert, kan vel ikke sies med sikkerhet, men det kan absolutt virke som om prosjektet har vært vellykket. Undertegnede, som er svært mye på sjøen i sommerhalvåret, har kun sett én mink i år. Normalt er antallet langt oppe i tosifrede tall.

Minken er som kjent en stor trussel for sjøfuglbestanden, og har ingen naturlige fiender. I år har jeg for første gang på mange år sett flere teister. Teisten hekker i huler eller under steiner, og reirene er svært utsatt for å bli plyndret av mink.

Evert Knutsen

Bukkejakt

Ved utgangen av august var det skutt 7 rådyrbukker på Skjernøy, fordelt på de fleste gårdene på øya. Bestanden er noenlunde stabil fra år til år.

Det rusler fremdeles en elgku rundt i Skjernøyskogene, men det ser ut som om den er alene, etter de observasjoner vi har mottatt.

Sommer Lobbefest

Lørdag 7.juli hadde en komité bestående av medlemmer i styret i Skjernøy Vel, invitert til sommer Lobbefest på Grendehuset vårt. Den var vellykket. Nydelig fiske-/skalldyrmat og god musikk. Det kom ca.40 mennesker. Komitéen ville selvfølgelig ha ønsket flere. Grunnen kan være dårlig vær, for lite og for sen info om festen? Men de som var der trivdes utmerket. Og spesielt hyttefolk takket for initiativet, som antagelig vil gjenta seg til neste sommer. Overskuddet går til driften av Grendehuset/ lekeplassen/ fotball-/volleyballbanene.

Infisert flått

Bildet viser Kilen i Skjernøysund, fra veien ut til det gamle "Natoanlegget". Her i området viser en forskningsstudie at den høyeste forekomsten av skogsflått på Sørlandet finnes.

Det er ikke på selve øya, men like over broen, på fastlandet. Forskere fant ut at 0,5 prosent av flåttene var bærere av det farlige TBEV-viruset, som kan gi flåttencefalitt (TBE) hos mennesker.

Fellesgudstjeneste

Søndag 1. juli. Mandal og Holum menighet hadde felles gudstjeneste i Skjernøy kapell. Planer var at arrangementet skulle være på idrettsplassen i Tjosdalsbukta, men været tillot ikke å være ute, så gudstjenesten ble avholdt på kapellet, og det ble da som en regnet med helt fullt av mennesker. Det var Håkon Borgenvik som forrettet. Etter gudstjenesten var det kaffe og medbrakt mat og grilling utforbi.

Giroblanketter

Som dere ser i dette nummeret av Skjernøyposten, er det vedlagt giroblanketter med innbetaling til Skjernøy Historielag. Årskontingenten er kr 100, og styret håper flest mulig har anledning til å støtte historielaget. Interessen for historielaget øker stadig, det er nå 156 betalende medlemmer.

Fiskelykke

Arvid Gabrielsen med laksen som han fikk 25. juni vestenfor Vengelsholmen.

Den var 117 cm lang, og 13,5 kg tung.

Han fikk én til, også, på 5,5 kg. Kvelden etter fikk han to fine lakser til.

St. Hans 2012

Bålet er tent i Dyrstadstranda, det var sterk vind.

Årets St. Hans-aften var vindfull og våt. Det blåste sterk kuling med regnbyger. Utpå kvelden klarnet det noe så bålet ved moloen på Dyrstad ble tent. Det var gjennomvått, så en måtte dynke det godt med brennbare væsker. Da det tok fyr lå ilden nesten vannrett i vinden. Denne dagen var på en lørdag og mange hadde planlagt et stort arrangement. På Ryvingen skulle en feire 10 år for Ryvingens venner. Dette ble avlyst fordi båttransporten fram og tilbake ikke kunne gå i det været. Det var mye folk på hyttene i Nordfjorden, men det var svært lite å gjøre utendørs.

Ja, været kan vi ikke gjøre noe med.

Ny info på Ryvingen fyr

Det er nå blitt satt opp 5 informasjonstavler på fyrstasjonens område. En på brygga, 4 på "Planen", oppe ved fyrtårnet og fyrboligen. Her kan du lese, og få et godt innblikk i Ryvingens historie fra 1867 og frem til i dag. Det er også blitt slik at når du står ved fyrboligen, kan du koble deg på nettet, og du vil bli guidet frem til Ryvingen fyr "live". Her vil du få høre musikk av komponisten Charles Dreyer. Fyrhistorie og filmsnutter av Rita Dyrstad.

Asfaltlegging

På Dyrstad og Smebakken er veiene mellom og inntil husene blitt asfaltert på forsommeren, og det er blitt veldig fine veier. Det er en stor investering for huseierne, men veiene blir vedlikeholdsfrie i mange år.

Vi nevner med det samme at veien inn til

kapellet også skulle ha asfalt. Men det viste seg at innkjøp av stein ville bli den samme prisen hvis steinene ble lagt på dugnad. Dette ble da gjort og som bildet viser ble det svært pent.

Dødsfall

Ellen Bentsen Ytre Farestad døde 22. juni, 87 år gammel.

Ellen var født og oppvokst på Ytre Farestad og giftet seg med Harry i 1951. De kjøpte hus på Ytre Farestad i 1958 og har bodd der siden.

De fikk to sønner som er bosatt i Mandal, og hun ble bestemor og oldemor.

Vi minnes Ellen slik hun var og lyser fred over hennes minne.

Torborg Therese Aanensen

døde 24. aug., 92 år gammel.

Torborg var født og oppvokst i Rosnes, og i 1953 giftet hun seg med Kristian. De bosatte seg på Dyrstad. De fikk tre barn som alle er bosatt på Dyrstad og hun hadde 6 barnebarn. De siste årene har hun vært bosatt på Mandal omsorgsenter.

Vi minnes Torborg som hun var og lyser fred over hennes minne.

Vielse på kapellet

Vi gratulerer Stine Margrethe Grøsfjeld og Christian Ånensen som ble viet i kapellet 18. aug. Paret er bosatt på Skogsøy, men Stine er født og oppvokst på Nedre Farestad.

Så gratulerer vi Cecilie Ellingsen og Alden Irslinger som ble viet i kapellet lørdag 1. sept. Paret er bosatt i Mandal, men Cecilie har bodd på Rosnes hvor hennes mor Gerd bor.

Fotoutstilling i 3 etasjer

– Ryvingen fyr

I hele sommer har en fotoutstilling av fotograf til Kai-Wilhelm Nessler vært utstilt i tårnet på Ryvingen fyr. Utstillingen har bilder fra Ryvingen og flere steder langs vår kyst. Det var en god opplevelse å trå inn i fyrtårnet, og gå oppover i tårnet, og beskue alle de flotte bildene. Utstillingen var godt besøkt, og en del bilder ble solgt.

Høy musikk

Når en har ferie så har man ferie og noen ganger kan en feriere døgnet rundt.

En hytteeier i Skjernøysund fikk 4000 kroner i bot for høy musikk kl 01.00 om natten, som

Forts. neste side.

var til sjenanse for naboene. Det var en radio som sto på og politiet måtte rykke ut for å få slått av radioen som sto avlåst i et uthus på siden av boligen

Ryvingens venner 10-årsjubileum

Lørdag 23.juni kunne Ryvingens venner feire 10-årsjubileum. Det ble fest og feiring. Men værgudene var ikke på vennene sin side denne dagen. Alle de som hadde meldt seg på til arrangementet fikk beskjed om at båtskyssen ut til fyret måtte avlyses. Det kom en sterk kuling fra vest som stoppet skyssbåtene og alle andre båter. Men 21 stk. hadde funnet veien ut FØR kulingen. Så det hele ble avviklet med åpning av leder i Ryvingens venner Betty Hagen. Boka "Ryvingen" fyr ble lansert. Fyrentyr i tårnfoten ble fremført av Randi Ullestad. Skattejakten for de små var gøy. Det hele ble avsluttet med sang og fiskesuppe nede i sjøbua. Og bålet varmet godt ut i den sene sommernatten, med store bølger og lyssveipene fra tårnet i skjønn harmoni.

Båtbrann.

Det som stikker opp av sjøen er rester etter en båt som lå fortøyd ved en hytte i Ystevågen. Da eieren skulle se til båten, kunne han ikke finne den. Men ved nærmere ettersyn ble den funnet på bunnen, fullstendig utbrent. For ca: 14 dager siden var det en natt noen veldig tordensmell. En har misstanke at brannen skyldes lynnedslag. Ingen hadde sett brann eller røyk, så det må ha skjedd på natten.

Det var en fin oljet trebåt så det er nok et savn for eieren.

Skjernøykalenderen 2013

er nå i salg, det er samme pris som i fjor; Kr 150,-. Foruten at den er lagt ut for salg på Bok og Media i Mandal, kan den kjøpes hos Jan Harald Syvertsen, Signe Aalvik, Liv Britt Jenssen eller Thor Anders Puntervold.

Siden sist

Så er atter en sommer over og høsten stunder på. Når vi ser tilbake siden sist, så har sommeren vært under det normale værmessig. Vi har hatt mye sol og vind og passelig med nedbør når en ser det over det hele, men juni var kald og våt. Særlig i helgene var det vind og regn så det var ikke godt å arrangere noe ute. August var bedre med sommerlige temperaturer, både i sjø og på land. Nå er vi i sept. og dagene er kjøligere, og til denne tid har det også vært mye vind fra vest og regn. Vi håper alle på en fin høst. Redaksjonen takker av for denne gang og vi møtes igjen en gang før jul.